

Ökológiai módszerek és szerepük a modern, környezetkímélő szőlőtermesztésben (2.)

V. Biocont szakmai képzés, 2013. január 23., Lajosmizse

Az elhivatott ökoszólészek vonzódnak az ültetvények természeti környezetéhez, a szőlő növényhez, de nem kevésbé mély vonzalmat táplálnak a szőlő termése, a must, de különösképp a bor iránt. A rendezvény első napja ezért – hagyományosan – a résztvevők tételeiből összeállított kóstolóval zárult. A finomabbnál finomabb biotermékek élvezete természetesen nem járt semmiféle utóhatással, így az éjszakába nyúló program ellenére másnap mindenki teljes odaadással hallgatta az előadásokat. Az előadók – egyebek mellett – szóltak a szőlómolyok rajzásmegfigyelésének újabb módszereiről, de összefoglalták a sokfajú takarónövényhasználat, továbbá a telepítéskori mikorrhiza oltás előnyeit is.

A takarónövény-vetés módszerei, gépei a korszerű szőlőművelésben

– Dr. Uwe Hofmann, szaktanácsadó (Eco-Consult, Geisenheim, Németország)

A magvetés sikerességének az alapja a szakszerű talaj-előkészítés. A vetés előtt csak kivételes esetekben megfelelő a talajszerkezet; a sorközök talaja többnyire tömörödött, ezért nem biztosítja a gyökerek zavartalan fejlődését. A művelet végrehajtása száraz évszaktokban fokozott gondosságot igényel. Hanyag magágykészítés után a vetés nem egyéb, mint pénzkidobás! Az első lépés a talaj lazítása. Akár a házilagosan előállított lazítók is alkalmasak lehetnek erre a célra, de újabban egyre szélesebb a kereskedelmi forgalomban kapható talajlazítók palettája. Ne mulasztuk el a lazítás előtt ellenőrizni a talaj állapotát, nedvességtartalmát, ugyanis a felázott talajon a munkavégzés további talajtömörödést idézhet elő. A talajlazításra kiválóan alkalmas az ásógép; használata

nem fenyeget eketalp betegség kialakulásával. A magágy előkészítése során a tárcsák is jól felhasználhatók. A talaj-előkészítés, a vetés és a vetést lezáró hengerezés akár egy munkamenetben is történhet. Régebben viszonylag nagy magmennyiséget juttattak ki a szőlészek. Ma már takarékos, eltérő magméretű keverékek vetésére is alkalmas gépek állnak rendelkezésre. A különböző nagyságú magvak géptípustól függően két, de akár egy tartályban is elhelyezhetők. A vetőmagszükséglet – minden második sorközbe történő vetés esetén – általában 15-20 kg/ha. A vetőgépek gazdaságosabb kihasználása érdekében célszerű együttműködni a szomszédos gazdaságoknak, viszont azt is számításba kell venni, hogy a magvetés optimális időszaka viszonylag szűk. Az időszakos takarónövényeket kaszáljuk; tartós takarónövényhasználat esetén a mulcsozás helyett célszerűbb hengerezni az állományt. Amennyiben mégis vágásra kerülne sor, fontos, hogy a tarlómagasság legalább 10-15 cm legyen. Az előadás végén bemutatott képek mindenkit meggyőztek arról, hogy a sokfajú növényállomány nemcsak hasznos, a virágzó növények egyúttal esztétikai élményt is nyújtanak, s gazdag élővilág megtelepedését teszik lehetővé.

A telepítéskori mikorrhiza-oltás eredményessége a Kunsági borvidéken

– Donkó Ádám (Budapesti Corvinus Egyetem)

A mikorrhizaképző gombák a szőlőtalajokban gyakorlatilag mindenütt megtalálhatók. Ennek ellenére érdemes megfontolni az ültetési mikorrhiza-oltás elvégzését, mert így közvetlenül az oltványok, illetve dugványok gyökérszónájába juttatható ki a gombatárs. A mes-

terséges mikorrhizálás elősegíti a frissen kiültetett szőlő hatékony víz- és tápanyagfelvételét. A kísérlet helyszíne a Gál Szőlőbirtok és Pincészet volt; Szigetszentmárton határában 2012 tavaszán Kékfrankos ültetvényt létesítettek. Ültetés előtt az oltványok gyökerét Symbivit mikorrhiza készítménybe mártották. A gyökereket – a hidrofúrós telepítés miatt – kb. 1-2 cm-re vágta vissza, ezért egy-egy növény alig több mint 1 g oltóanyagot vett fel. A mikorrhiza készítmény hatására csökkent a meg nem eredt oltványok száma, s fokozódott a hajtások növekedési erélye. Mikorrhiza kapcsolat ugyan a kontroll tőkék gyökerén is létrejött, de a kezelés hatására nagyobb lett a mikorrhiza kolonizáció mértéke. A kezelőanyag árát és az elpusztult oltványok, illetve a pótlás várható költségét egybevetve megállapítást nyert, hogy a vizsgált ültetvényben kifizetődő volt a mesterséges beoltás.

Új fejlesztés a hatékony kártevő előrejelzésben: a távcsapdázás tapasztalatai a szőlómolyok rajzásmegfigyelésében

– Radácsiné Hári Katalin (Budapesti Corvinus Egyetem)

A gyakorlatban a kártevők rajzására irányuló rendszeres adatgyűjtés többnyire elmarad. A webkamerás csapdázás új távlatokat nyit a szőlómolyok rajzásmegfigyelésében. A rendszer a webkamera-képek napi rögzítésén, s a világhálóra való továbbításán alapul. A csapdázásról készült képek az interneten (pl. a Magyar Növényvédő Mérnöki és Növényorvosi Kamara honlapján) nyomon követhetők. Köztudott, hogy a lárvák fejlődésének egyes szakaszaihoz meghatározott hőmérsékletek szükségesek. A fogási adatok és a napi

középhőmérsékletek ismeretében
 - a hőösszegszámítás módszerével
 - előre jelezhető a lárvakelés ideje és a lárvafejlődés menete. Jelenleg több helyszínen (pl. Dunaszentmiklós, Keszthely, Karácsond) is működnek webkamerák; cél az országos szintű előrejelzési rendszer kiépítése.

Új típusú feromoncsapda Isolure minidiszpenzerrel a szőlőmolyok rajzás megfigyelésére: Isotrap
 - László Gyula
 (Biocont Magyarország Kft.)

Az ökológiai szőlőtermesztésben fontos, hogy minél pontosabb legyen a kártevők rajzásának a megfigyelése. A szőlőmolyok rajzásának menetét feromoncsapdák segítségével vizsgálhatjuk. A csapdák megfogják a vonzaskörzetükbe repülő hím egyedeket. (Nem szabad összekeverni a feromon csapdázást a feromon légtérletéssel! A csapdázás a rajzásmegfigyelésre való; a védekezést pe-

Donkó Ádám, az Ökológiai Mezőgazdasági Kutatóintézet új munkatársa

dig a légtérletítés biztosítja. A hímek a mesterségesen létrehozott szexferomon felhőben nem lelnek rá a valódi szexferomont kibocsátó nőstényekre. A csapdát nem érdemes kitenni olyan ültetvénybe, ahol légtérletítést folytatnak, mivel a zavarás miatt ott nem lesz fogás. Amennyiben az ültetvény térségében jelentkező szőlőmolyok állományosságát kívánjuk felmérni, a csapdát a szőlőterülettel szomszédos, a szexferomon felhőtől nem érintett területre célszerű kihelyezni.) Az Isolure csalétekkel felszerelt

Isotrap csapda a hagyományos, ún. mátrix csalétkes csapdákhoz képest érzékenyebben mutatja a rajzásdinamikát. Az új minidiszpenzeres feromoncsapda lényege, hogy 3 hónapon keresztül egyenletesen bocsátja ki a feromont. A már ki-merülőben levő csalétek is ugyanannyi illatanyagot biztosít, mint a frissen kihelyezett diszpenzer. Az Isotrap-Isolure LB a tarka szőlőmolyok rajzásának megfigyelését szolgálja.

Fajgazdag sorköz-takarónövényzet kísérletek előzetes eredményei
 - Donkó Ádám
 (Ökológiai Mezőgazdasági Kutatóintézet, Budapest)

Az Ökológiai Mezőgazdasági Kutatóintézet szőlészeti témájú kutatásai elsősorban a fajgazdag sorközi takarónövény-használat tanulmányozására, fejlesztésére irányulnak. Dr. Illyés Eszter a Tokaji és a Szekszárdi borvidéken állított be kísérleteket. A tragikus autóbál-

Kertitox Góliát

3000-4000 l tartályméretben
 200 LE Perkins 1106D Motor (Euro 3)
 200 cm hasmagasság
 Szintszabályozásos légrugózás

4200 literes vontatott permetező
 40 km/óra-s kormányzott futómű
 24m új generációs FG szórókeret

KERTITOX 4200

SZÁNTÓFÖLDI PERMETEZŐGÉPEK FÜGGESZTETT, VONTATOTT ÉS MAGAJÁRÓ KIVITELBEN

FSZ-S 1200/24

Kertitox 2500/18

KNIGHT 3500/24
 160cm hasmagasság

4031 Debrecen, Szoboszlói út 50., Telefon: (00 36) 52 458-754, 454-120, 454-121, Fax: (00 36) 52 458-930
 E-mail: kertitox@farmgep.hu, Web: www.farmgep.hu

esetben elhunyt botanikus-növény-ökológus munkáját Donkó Ádám, a Budapesti Corvinus Egyetem Szőlészeti Tanszékének végzős doktorandusza vette át. Előadásában beszámolt az eddigi eredményekről: a kontroll, a Biocont-Ecowin, a pillangós és a füves-gyógynövényes magkeveréssel bevetett sorközökben fejlődött takarónövények, illetve gyomnövények fajösszetételéről és borítási arányáról. A takarónövények alkalmazása eredményes volt; az átlagosnál szárazabb 2012-es évjáratban a tavasszal elvetett takarónövények kicsíráztak, s nyárra jelentős mértékű borítást értek el. A magkeverékek gyomelnyomó képessége gazdaságonként viszonylag nagy eltérést mutatott; ez többek közt az eltérő talajadottságokkal magyarázható. A kísérletek – az on-farm hálózat bővülése mellett – tovább folytatódnak.

Az ECOWIN fajgazdag, pillangós alapú sorköztakaró vetőmagkeverék alkalmazásának 2012. évi tapasztalatai
– László Gyula
(Biocont Magyarország Kft.)

Az ECOWIN, az Ausztriában és Magyarországon megvalósuló együttműködési program egyik legfontosabb célkitűzése a szőlőültetvények biodiverzitásának fokozása. E projekt keretében zajlik a fajgazdag takarónövény-használat értékelése. A projekt nevével megegyező magkeverék összetételét az elmúlt évek tapasztalatai alapján módosították. Ennek egyik oka, hogy a fehér mustár általában nagyra nő, ezért fokozott növényvédelmi kockázatot jelenthet. Az ECOWIN 2.0 magkeverékben olyan új fajok is helyet kaptak, mint például a magvas gomborka és a nyúlzapuka. László Gyula rövid áttekintést adott az egyes kísérleti ültetvények sorközeinek növényállományáról. A pannonhalmi szőlőültetvényekben a magvetés évében az egyéves fajok dominanciája volt jellemző; a következő esztendőben a bíborhere, a komlós lucerna és a baltacím vette át a vezető szerepet. A nagyradai szőlőkben

fajokban kevésbé gazdag növényzet jött létre; látványos volt a bíborhere térnyerése. A Sop-Vin Kft., a Thummerer Pincészet és a Pendits Szőlőbirtok tulajdonosai egyaránt elégedettek voltak a magvetéssel. Számos lepkefaj jelent meg a projektbe vont ültetvényekben. Ezek nem szőlőkártevők, hanem a takarónövényeken élő „közömbös” fajok, melyek – a táplálékban szegény időszakokban – zsákmányállatai lehetnek az egyébként szőlőmolyokat parazitáló fürkészdarazsaknak.

A Vindependent szerepe a magyar borászok érdekérvényesítésében és az ökológiai szőlőtermesztés népszerűsítésében
– Wille-Baumkauff Márta
(Vindependent Ökológiai Szekció, Pendits Szőlőbirtok, Abaujszántó)

Wille-Baumkauff Márta a Vindependent, a Magyar Független Szőlő- és Bortermelő Országos Szövetsége Egyesület filozófiáját, célkitűzéseit foglalta össze. Az Egyesület azoknak a gazdálkodóknak képviseli az érdekeit, akik maguk végzik a szőlőtermelést, a borkészítést és az értékesítést valamennyi feladatát. Hangsúlyozta, hogy ennek a fenntartható fejlődést szorgalmazó gazdálkodási formának a fejlesztése nemzeti érdek; a kistermelők tevékenysége munkahelyet teremt és segíti a vidék megújulását. Az Egyesület számos célkitűzést fogalmazott meg, így például a termelőket sújtó adminisztratív terhek csökkentését, a bor forgalomba hozatali engedély díjának a mérséklését, továbbá a pezsgő adóraktári engedélyezés egyszerűsítését, a kézműves pezsgők készítésének a lehetőségét. Eredménynek számít, hogy a VM a készülő rendelettervezeteket véleményalkotásra elküldi számukra.

Miért döntöttem az ökológiai szőlőtermesztés mellett?
– Gere Attila,
Gere Pincészet Villány

Gere Attila 2008 óta foglalkozik ökológiai szőlőtermesztéssel. A

Gere Attila is az ökológiai szőlőtermesztés mellett döntött

kezdet nem volt könnyű; a gyommentességre törekvő sváb gazdák eleinte ferde szemmel néztek a „gazos” szőlőre. A biogazdaság 1 hektáros területtel indult, de 2011-re a teljes, 80 hektáros szőlőfelületet átállították. Az ültetvények nagy hektáronkénti tőkeszámúak (7000 tőke/ha). Rövidcsapos metszést folytatnak, s tőkénként mindössze 5-7 fűrtöt hagynak meg. A hektáronkénti hozamszint ennek megfelelően alacsony: 4-5 t/ha. A termesztéstechnológiában nagy hangsúlyt fektetnek a zöldmunkák szakszerű elvégzésére, a vékony, szellős lombfal kialakítására. Fontosnak tartják a hajtásválogatás időben történő végrehajtását és a fűrtzóna lelevelezését. A szőlőmolyokat feromon légtértelítéssel tartják távol, a fitofág atkák ellen pedig ragadozó atkákat telepítettek. (A felvételezések szerint egyedül a Kopár dűlőből hiányoznak a ragadozó atkák, jöllehet a kifejezetten száraz, meleg területen a fitofág atkák sem lépnek fel.) Az ültetvények zöme lejtős, ezért kiemelt jelentőségű a sorközi takarónövény-használat. A magvetés előtti talaj-előkészítést ásógéppel végzik. Saját fejlesztésű pillangós magkeveréssel dolgoznak. Kezdetben a magvakat folyami homokkal keverték össze, műtrágyaszóróval vetették el, majd boronával dolgozták a talajba. A sorlóját kaszálják, a sorközöket pedig hengerezik. Most már nem mérgezett terület a szőlőültetvény, hanem igazi élettér, teli rovarokkal és madarakkal. Gere Attila nem bánta meg az átállást, sőt mindenkit erre biztat.

Fotó: Körös Tamás felvételei

✉ Dr. Zánthy Gábor